

Dosarul nr.2rac-180/18

prima instanță: Judecătoria Strășeni (T. Andronic)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (I. Muruianu, V. Efros N. Budăi)

DECIZIE

04 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Societatea cu răspundere limitată „Agrodor CV”, reprezentată de avocatul Ion Căpățînă,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gospodăria Țărănească „Neceaev Valeriu Boris” împotriva Societății cu răspundere limitată „Agrodor CV” cu privire la repararea prejudiciului material, încasarea venitului ratat și a cheltuielilor de judecată,

și la cererea reconvențională depusă de Societatea cu răspundere limitată „Agrodor CV” împotriva Gospodăriei Țărănești „Neceaev Valeriu Boris” cu privire la încasarea datoriei contractuale, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea cu răspundere limitată „Agrodor CV” și a fost menținută hotărârea din 10 martie 2017 a Judecătoriei Strășeni, prin care acțiunea inițială a fost admisă parțial, iar acțiunea reconvențională a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La data de 17 martie 2014, GȚ „Neceaev Valeriu Boris” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu răspundere limitată „Agrodor CV” cu privire la repararea prejudiciului material, încasarea venitului ratat și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii GȚ „Neceaev Valeriu Boris” a indicat că la 01 noiembrie 2012, GȚ „Neceaev Valeriu Boris” a încheiat cu SRL „Agrodor CV” contractul de vânzare-cumpărare nr.33/C privind vânzarea materialului săditor de căpșuni.

A menționat faptul că la aceeași dată, a fost întocmită o anexă la contractul de vânzare-cumpărare nr.33/C privind vânzarea materialului săditor de căpșuni, semnată de părți, potrivit căreia, pârâtul s-a obligat să procure de la reclamant toată cantitatea de căpșuni produsă pe perioada anului 2013-2014 la un preț de minim 30 lei/kg.

Astfel, la 01 noiembrie 2012, GȚ „Neceaev Valeriu Boris” a achitat un avans de 180 000 de lei, iar la 16 aprilie 2013 a achitat suma de 80 000 de lei pentru materialul săditor.

A invocat că SRL „Agrodor CV” a transmis material săditor de căpșuni, soiul San Andreas, 100 000 de bucăți în valoare de 450 000 de lei, iar marfa fiind livrată împreună cu copiile certificatelor de calitate și de origine pentru soiurile Charlotte și Elsanta, eliberate de producătorul „Pepinieres Martailac” din Franța.

A susținut că certificatele de calitate se refereau la alte soiuri, care nu fac obiectul contractului încheiat. Astfel, soiul San Andreas a fost vândut în lipsa certificatului de calitate și de origine, iar în scurt timp după plantare, căpșunile sădite au început să se usuce în masă în mod rapid.

A mai susținut că la 30 august 2013, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a efectuat un control asupra terenului ce aparține GȚ „Neceaev Valeriu Boris”, cu întocmirea actului de control, în care s-a indicat că soiul San Andreas nu este înregistrat în Catalogul soiurilor de plante al Republicii Moldova, iar certificatul de calitate lipsește. În rezultatul controlului s-a stabilit că din numărul total de plante, au rămas vii pe 60 de benzi, în mediu câte 213 plante, iar în total 12 780, pe 35 de benzi, în mediu câte 306 plante, iar în total 10 710, pe 25 benzi în mediu câte 231 de plante, iar în total 5775.

A comunicat că la 30 august 2013 doar 29 265 de plante, din cele 100 000 mai erau vii, iar restul plantelor erau pierite sau bolnave.

La fel, a susținut că înainte de plantarea căpșunilor, au fost prelevate probe de sol de pe terenul cu plantație, în scopul verificării indicilor agrochimici. Astfel, în perioada 30 ianuarie 2013 - 05 februarie 2013, laboratorul de încercări „Agrochim” a analizat probele și a emis un aviz prin care a constatat că solul analizat este relativ optim pentru cultivarea căpșunilor la 26 august 2013, iar ca urmare a pieirii în masă a plantației, au fost prelevate plante și transmise la laborator în scopul determinării cauzei pieirii acestora.

A mai susținut că la 12 septembrie 2013, ÎS „Centrul de Carantină Identificare Expertize de Arbitraj și Dezinfectare a Producției” a eliberat Certificatul expertizei de carantină nr.30, potrivit căruia în materialul săditor de căpșuni s-a depistat virusul: *Fusarium oxysporium*, *Verticilium albo-atrum*.

A menționat că Compania pârâtă a fost informată în mod repetat despre starea plantației și rezultatele expertizei, însă soluționarea problemei pe cale amiabilă nu a avut nici un rezultat, astfel că ulterior, a făcut o interpelare Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Direcția Politici de Producție și Reglementări de Calitate pentru Produsele Vegetale cu privire la necorespunderea calității fitosanitare a materialului săditor de căpșuni, fapt pentru care, la 30 octombrie 2013 Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a expediat răspunsul nr. 18/2-5, în care s-a indicat că Comisia de experți a identificat simptomele unor maladii criptogamice a materialului săditor de căpșuni procurat de la pârât, astfel fiind sesizat organul de urmărire penală al Serviciului Vamal care până la moment investighează cazul.

A mai comunicat că la data de 24 octombrie 2013, Serviciul Vamal, Direcția Urmărire Penală s-a adresat Camerei de Comerț și Industrie cu o cerere privind determinarea soiului și stării de facto a plantelor de căpșuni.

A precizat că la data de 17 decembrie 2013, a fost întocmit Raportul de expertiză nr. 0341126, prin care s-a constatat că pierirea plantațiilor se datorează prezenței virusului

Phytophthora sp. și Penicilium expansum înainte de plantare. Expertiza a stabilit că 60% din plante au pierit, iar restul continuă să se usuce.

De asemenea, a susținut că expertul a indicat că dezvoltarea rapidă a bolii, nu într-un focar localizat, dar pe toată plantația odată, duce la pierirea în masă a plantelor de căpșuni după câteva luni de la plantare în primul an de vegetație. Mai mult, infectarea solului cu resturile vegetale ale plantelor bolnave, nu permite folosirea acestuia în următorii ani.

În drept, reclamantul GȚ „Neceaev Valeriu Boris” și-a întemeiat pretențiile pe prevederile art.572 alin.(2), art.753 alin.(2), art.763 alin. (1) și (2), art.765 alin.(2), art.610 alin.(1) și (2) Codul civil.

Prin urmare, a solicitat GȚ „Neceaev Valeriu Boris” încasarea din contul SRL „Agrodor CV” a pierderilor suportate de GȚ „Neceaev Valeriu Boris” în mărime de 316 580 de lei cu titlu de prejudiciu efectiv, a venitului ratat pentru 3 ani în mărime de 6 300 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Ulterior, SRL „Agrodor CV” a depus cerere reconvențională împotriva GȚ „Neceaev Valeriu Boris” cu privire la încasarea datoriei și a dobânzilor de întârziere.

În motivarea acțiunii reconvenționale SRL „Agrodor CV” a indicat că în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.33/C din data de 01 noiembrie 2012, SRL „Agrodor CV” în calitate de vânzător a vândut, iar cumpărătorul GȚ „Neceaev Valeriu Boris” a cumpărat material săditor de căpșuni în cantitate de 100 000 de plante, în valoare totală de 450000 de lei.

A menționat că vânzătorul SRL „Agrodor CV” și-a onorat integral obligațiunile contractuale asumate, livrând cumpărătorului GȚ „Neceaev Valeriu Boris” marfa în cantitatea și de calitate convenită de părți, însă din conținutul Actului de verificare din 14 mai 2014, rezultă că cumpărătorul nu a achitat integral pentru marfa procurată, datoria contractuală restantă fiind de 190 000 de lei.

A considerat că pe lângă datoria contractuală restantă în mărime de 190 000 de lei mai urmează a fi încasat din contul cumpărătorului GȚ „Neceaev Valeriu Boris” penalitatea în mărime de 34 200 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 128 093,73 de lei și cheltuielile de judecată.

A solicitat SRL „Agrodor CV” încasarea datoriei restante în sumă de 190 000 de lei, penalitatea în mărime de 34 200 de lei și dobânda de întârziere în mărime de 128 093,73 de lei, precum și cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea din 10 martie 2017 a Judecătoriei Strășeni a fost admisă parțial acțiunea inițială depusă de GȚ „Neceaev Valeriu Boris”, a fost încasat din contul SRL „Agrodor CV” în beneficiul GȚ „Neceaev Valeriu Boris” prejudiciul material cauzat în mărime de 316 580 de lei, venitul ratat în mărime de 6 300 000 de lei și taxa de stat, achitată la depunerea acțiunii în mărime de 5000 de lei. În rest, cererea privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică a fost respinsă ca neîntemeiată, a fost încasat de la SRL „Agrodor CV” în beneficiul statului diferența taxei de stat în sumă de 45 000 de lei. A fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea reconvențională depusă de SRL „Agrodor CV” împotriva GȚ „Neceaev Valeriu Boris” cu privire la încasarea datoriei contractuale, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 15 martie 2017, SRL „Agrodor CV” a contestat-o cu apel, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Strășeni din 10 martie 2017, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii reconvenționale și respingere a acțiunii inițiale.

Prin decizia din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău apelul declarat de SRL „Agrodor CV” a fost respins și a fost menținută hotărârea din 10 martie 2017 a Judecătoriei Strășeni.

La data de 12 februarie 2018, SRL „Agrodor CV”, reprezentat de avocatul Ion Căpățînă, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de fond și instanța de apel la judecarea pricinii și pronunțarea hotărârilor au încălcat și au aplicat eronat normele de drept material și au dat o apreciere greșită probelor administrate.

La data de 19 martie 2018, SRL „Agrodor CV”, reprezentată de avocatul Ion Căpățînă, a depus cerere de recurs suplimentară indicând că atât instanța de fond, cât și instanța de apel nu au motivat suficient admiterea integrală a cererii de chemare în judecată depusă de intimat, instanța de apel a încasat venitul ratat, fără a lua în considerație cheltuielile care urmau a fi suportate în cadrul prelucrării recoltei pe întreaga perioadă de 3 ani, pentru care se solicită încasarea venitul ratat neobținut, bazându-se doar pe motivele prezentate de GȚ „Neceaev Valeriu Boris”.

A considerat că este neîntemeiată și încheierea protocolară a instanței de apel prin care a fost respinsă cererea apelantului din 14 decembrie 2017 pentru a fi audiați unii martori și specialiști.

La data de 27 martie 2018, SRL „Agrodor CV” a depus o altă cerere suplimentară la recurs prin care a indicat că instanțele inferioare de judecată nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și că au dat o apreciere arbitrară probelor administrate la dosar. A invocat recurentul că atât prima instanță, cât și instanța de apel, nu au dorit să constate dacă din materialul săditor de căpșuni procurat a fost dobândit o cantitate oarecare de fructe și dacă intimatul a pus la dispoziția recurentului fructele așa cum a fost înțelegerea între părți.

În conformitate cu art.434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Conform scrisorii Curții de Apel Chișinău decizia instanței de apel din 14 decembrie 2017 a fost expediată părților în data emiterii acesteia, inclusiv recurentului, iar la 12 februarie 2018 SRL „Agrodor CV”, reprezentat de avocatul Ion Căpățînă, a declarat recurs.

Prin urmare, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art.440 alin.(2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 23 mai 2018 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art.444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței

de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 239 Codul de procedură, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 122 alin. (1) Codul de procedură civilă, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

Conform art. 6 alin. (1) dreptul la un proces echitabil, din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Pe parcursul examinării cauzei s-a stabilit că la 01 noiembrie 2012, SRL „Agrodor CV” și GȚ „Neceaev Valeriu Boris” au încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 33/C, obiectul căruia îl constituia, materialul săditor de căpșuni, soiul „San Andreas”, în cantitate de 100 000 de bucăți, în valoare totală de 450 000 de lei convenind asupra faptului ca vânzătorul să livreze cantitatea materialului săditor de căpșuni, nu mai târziu de 15 aprilie 2013, iar cumpărătorul să achite în avans suma de 260 000 de lei, restul sumei urma a fi achitat la ridicarea mărfii (vol. I, f.d. 16).

Tot la data de 01 noiembrie 2012, contractul de vânzare-cumpărare nr. 33/C a fost completat cu o Anexă semnată de ambele părți, în baza căreia SRL „Agrodor CV” s-a obligat să procure de la GȚ „Neceaev Valeriu Boris” toată cantitatea de căpșuni, care va fi produsă de acesta în perioada anilor 2013-2014, la un preț minim de 30 de lei/kg (vol. I, f.d. 17).

Ca urmare, GȚ „Neceaev Valeriu Boris” a achitat SRL „Agrodor CV” la 01 noiembrie 2012 un avans în sumă de 180 000 de lei și la 16 aprilie 2013 a mai achitat suma de 80 000 de lei, pentru materialul săditor de căpșuni procurat (f.d.45, vol.I).

La data de 01 noiembrie 2012, după semnarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 33/C, SRL „Agrodor CV” a transmis GȚ „Neceaev Valeriu Boris”, - 100 000 bucăți, material săditor de căpșuni, soiul „San Andreas” în valoare de 45 000 de lei, marfa respectivă fiind livrată împreună cu copiile certificatelor de calitate și de origine pentru soiurile de căpșuni „Charlotte” și „Elsanta”, care au fost eliberate de producătorul „Pepinieres Martailac” din Franța (vol. I, f.d. 18-19).

Astfel, rezultă că certificatele de calitate și de origine respective se referă la alte soiuri de material săditor de căpșuni, care nu făceau obiectul contractului de vânzare-cumpărare nr. 33/C, încheiat între părți la data de 01 noiembrie 2012, iar soiul de căpșuni „San Andreias” a fost vândut reclamantului fără prezentarea certificatului de calitate și de origine, pentru acest soi de căpșuni, iar în scurt timp după plantare, materialul săditor de căpșuni a început să se usuce în masă, în mod rapid.

Din materialele dosarului rezulta că conform actului întocmit la 30 august 2013 de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor s-a constatat că GȚ „Neceaev Valeriu Boris” are plantat pe teritoriul Primăriei s. Colibaș, r-nul Cahul, 2 ha de căpșuni. În timpul controlului au fost depistate următoarele momente. Materialul săditor de căpșuni a fost procurat de la SRL „Agrodor CV”, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.33/C din 01 noiembrie 2012. A fost plantat soiul de căpșuni „San Andreas”, care nu este în catalogul soiurilor de plante a Republicii Moldova, iar certificatul de calitate lipsește. Pe 60 de benzi au fost numărate doar 213 plante în mediu; pe 35 de benzi din cele 1000 de plante sunt numai 306 de plante sănătoase, 78 de plante sunt bolnave, rădăcinile cărora sunt pierite, iar restul plantelor sunt moarte; pe 25 de benzi în mediu sunt câte 231 de plante vii, restul sunt goluri. În timpul controlului s-a observat că stolonurile de înmulțire, nu se prind (f.d.26).

În legătură cu constatările făcute în baza Actului de control, la 30 august 2013 întocmit de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, asupra lotului de teren, GȚ „Neceaev Valeriu Boris”, înainte de a sădi materialul săditor de căpșuni, au fost prelevate probe de sol de pe acest lot de teren, în scopul verificării indicilor agrochimici, iar de către Laboratorul de încercări „Agrochim”, a fost eliberat un Aviz, din conținutul căruia rezultă că solul supus analizei este relativ optim pentru cultivarea căpșunilor (f.d.25).

Ulterior, au fost prelevate plante, în scopul determinării cauzei pieririi în masă a materialului săditor de căpșuni, fiind expediate la întreprinderea de Stat Centrul de Carantină Identificare Expertize de Arbitraj și Dezinfectare a Producției, care în data de 12 septembrie 2013, în urma analizelor materialului săditor de căpșuni, a eliberat Certificatul expertizei de carantină nr.30, din conținutul căruia rezultă că, în materialul săditor de căpșuni s-a depistat virusul: *Fusarium oxysporium*, *Verticilium albo-atrum* (f.d.27).

La data de 30 octombrie 2013, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, a expediat GȚ „Neceaev Valeriu Boris” răspunsul nr. 18/2-5, în care se menționează că Comisia de experți a identificat simptomele unor maladii criptogamice a materialului săditor de căpșuni procurat de la SRL „Agrodor CV”, iar în legătură cu acest fapt a fost sesizată Direcția Urmărire Penală, din cadrul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, care până la moment investighează cazul (f.d.28-29).

Iar, conform Raportului de expertiză nr.0341126, efectuat de către Camera de Comerț și Industrie, la data de 17 decembrie 2013, s-a stabilit că pierirea plantației se datorează prezenței virusului „*Phytophthora sp.*” și „*Penicilium expansum*”, înainte de plantare. De asemenea, din Raportul de expertiză nr.0341126, mai rezultă că 60% din plante au pierit, iar restul continuă să se usuce. Suplimentar, expertul a mai stabilit că dezvoltarea rapidă a bolii, nu are loc într-un focar localizat, ci pe toată plantația odată, care a dus la pierirea în masă a plantelor de căpșuni după câteva luni de la plantare în primul an de vegetație. Mai mult ca atât, expertul a mai constatat că infectarea solului cu resturile vegetale ale plantelor bolnave, nu permite folosirea acestuia în următorii ani (f.d.34-36).

Totodată, se mai reține că în Catalogul Soiurilor de Plante a Republicii Moldova, ediția anului-2013, soiul de căpșuni „San Andreas” nu se regăsește în listele acestuia, astfel rezultă că soiul de căpșuni „San Andreas” nu este admis spre vânzare în Republica Moldova (f.d.21-24).

Înaintând acțiunea în judecată împotriva SRL „Agrodor CV”, GȚ „Neceaev Valeriu Boris” a solicitat încasarea pierderilor directe suportate în sumă de 316 580 de lei, a

venitului ratat pentru perioada de 3 ani în mărime de 6 300 000 de lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Ulterior, SRL „Agrodor CV” a depus acțiune reconvențională solicitând încasarea de la GȚ „Neceaev Valeriu Boris” a datoriei contractuale în mărime de 190 000 de lei, penalitatea în mărime de 34 200 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 128 093,73 de lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia admiterii parțiale a acțiunii inițiale cu încasarea de la SRL „Agrodor CV” în beneficiul GȚ „Neceaev Valeriu Boris” a prejudiciului material cauzat în mărime de 316 580 de lei, venitul ratat în mărime de 6 300 000 de lei și taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în mărime de 5000 de lei. În rest, pretenția cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică a fost respinsă și a fost încasat de la SRL „Agrodor CV” în beneficiul statului diferența plății taxei de stat neachitată în sumă de 45 000 de lei. Totodată, prima instanță a ajuns la concluzia respingerii acțiunii reconvenționale înaintată de SRL „Agrodor CV” ca fiind neîntemeiată. Soluție care a fost menținută și de instanța de apel.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel SRL „Agrodor CV” a declarat recurs.

În conformitate cu art. 390 alin. (1) lit. e), (2) Codul de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă.

În cazul respingerii apelului, instanța de apel este obligată să indice în decizie motivele respingerii.

Respingând cererea de apel și menținând în vigoare prin decizia sa, hotărârea primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău și-a bazat concluziile pe faptul că prima instanță a examinat litigiul dat sub toate aspectele, corect a apreciat probele anexate la dosar, inclusiv și argumentele invocate de apelant în cererea de apel.

Însă, atare concluzie este prematură și nu corespunde cerințelor prevederilor legislației procedurale civile în vigoare și anume art. 373 și 390 Codul de procedură civilă.

Mai mult, Colegiul studiind actele pricinii și verificând legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel, constată că contrar prevederilor art. 118 alin. (3) Codul de procedură civilă, la adoptarea deciziei în cauza dată nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond și respectiv au fost aplicate eronat normele de drept material și procedural, ce constituie temei de casare a deciziei pronunțate și restituire a pricinii spre rejudecare.

Conform art.513 Codul civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligentă la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării stingerii obligației. Este nulă clauza prin care se derogă de la prevederile alin.(1).

Art.514 Cod civil, consfințește că obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Iar, art. 572 alin. (2) Codul civil prevede că, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Astfel, în temeiul celor expuse supra, Colegiul menționează că instanța de apel nu a stabilit dacă SRL „Agrodor CV” a încălcat clauzele contractuale la vânzarea materialului săditor, sau dacă la vânzarea materialului săditor de căpșuni, a avut un comportament de rea-credință, și asta deoarece potrivit contractului de vânzare-cumpărare nr.33/C din 01 noiembrie 2012, vânzătorul SRL „Agrodor CV” s-a obligat să livreze material săditor de

căpșuni de soi „San Andreas”, anexând certificate de calitate și origine la soiurile de căpșuni „Charlotte” și „Elsanta”.

Mai mult, nu a stabilit instanța de apel dacă SRL „Agrodor CV” era obligat să informeze cumpărătorul GȚ „Neceaev Valeriu Boris”, despre faptul că soiul procurat de căpșuni San Andreas”, nu este admis spre vânzare liberă în Republica Moldova și dacă GȚ „Neceaev Valeriu Boris” cunoștea despre riscurile care ar putea surveni, în cazul procurării unui asemenea soi de material săditor de căpșuni.

Or, conform pct.4.1 al contractului de vânzare-cumpărare nr.33/C din 01 noiembrie 2012, calitatea mărfii trebuie să corespundă standardelor stabilite de către legislația din domeniu și trebuie să fie confirmată și certificată de organele abilitate din Republica Moldova.

Astfel, numai la stabilirea circumstanțelor expuse supra, Colegiul consideră că instanța de apel urma să determine dacă sunt aplicabile cazului din speță prevederile art.765 alin.(2) Cod civil, care precizează că cumpărătorul poate beneficia numai atunci de drepturile care rezultă din viciul pe care nu l-a cunoscut în urma unei culpe grave când vânzătorul a trecut sub tăcere în mod dolosiv viciul sau a preluat o garanție pentru existența unei caracteristici.

După cum rezultă din cererea de apel și recurs, recurentul/apelant și-a exprimat dezacordul cu soluția instanței de fond/apel, care a pus la baza admiterii parțiale a acțiunii inițiale și respectiv respingerea acțiunii reconvenționale, Raportul de Expertiză nr. 0341126 din 17 decembrie 2013 considerând că acest raport poate servi ca probă doar la intentarea unui dosar penal și face parte din mijloacele de probă și de procedee probatorii în cadrul unui proces penal intentat.

În atare situație, Colegiul remarcă că din conținutul deciziei instanței de apel nu rezultă cu certitudine faptul că instanța de apel la examinarea cauzei a ținut cont de prevederile art. 158 alin. (4) Codul de procedură civilă, care stipulează că, raportul de expertiză este examinat în ședință de judecată și evaluat în ansamblu cu celelalte probe.

La fel, SRL „Agrodor CV” în cererea de apel și-a exprimat dezacordul cu hotărârile instanțelor de judecată în ceea ce privește încasarea venitului ratat în mărime de 6 300 000 de lei în beneficiul intimatului GȚ „Neceaev Valeriu Boris” și că încasând venitul ratat instanța de fond de fapt a încasat costul roadei posibile calculat în baza Anexei încheiate la contractul de vânzare-cumpărare a materialului săditor de căpșuni nr. 33/C din 01 noiembrie 2012, dar nu a venitului posibil.

La acest capitol, instanța de recurs reține prevederile art. 14 alin. (1)-(3) Codul civil care prevede că, persoana lezată într-un drept al său poate cere repararea integrală a prejudiciului. Se consideră prejudiciu inclusiv beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat). Dacă cel care a lezată o persoană într-un drept al ei obține ca urmare venituri, persoana lezată este în drept să ceară, pe lângă repararea prejudiciilor și partea din venit rămasă după reparație.

Instanța de recurs relevă, că norma de drept indicată conține reglementări la capitolul reparare a prejudiciului rezultat al lezării drepturilor persoanei. Constituie metodă de apărare a drepturilor civile în baza principiului reparării integrale a prejudiciului și constă în despăgubirea titularului dreptului încălcat pentru prejudiciul efectiv, precum și pentru venitul ratat.

Venitul ratat este venitul, care ar fi fost posibil în condițiile unui comportament normal din partea autorului prejudiciului în împrejurări normale de executare a obligațiilor sale contractuale, fiind demonstrată obligator legătura cauzală între încălcarea

exprimată prin neexecutarea obligației și paguba cauzată. Pentru recunoașterea ratării venitului este necesar ca persoana prejudiciată să presupună că va obține acest venit în condiții normale ale circuitului civil, adică în condiții tipice de funcționare a pieții asupra cărora nu influențează circumstanțele imprevizibile sau împrejurările de forță majoră.

La fel, instanța de recurs reține și prevederile art. 610 alin.(1) și (2) Codul civil despăgubirea pe care o datorează debitorul pentru neexecutare cuprinde atât prejudiciul efectiv cauzat creditorului, cât și venitul ratat. Ratat se consideră venitul care ar fi fost posibil în condițiile unui comportament normal din partea autorului prejudiciului în împrejurări normale.

Analizând împrejurările speței prin prisma prevederilor legale enunțate, Colegiul atestă că la calcularea mărimii venitului ratat important este stabilirea realității acelor venituri, care persoana prejudiciată presupunea că le va obține în condițiile normale ale circuitului civil. Prin condiții normale ale circuitului civil se înțelege acele condiții tipice de funcționare a pieții, asupra cărora nu influențează circumstanțele imprevizibile sau împrejurările considerate ca forță majoră.

În acest sens, este apreciată drept corectă referirea recurentului cu privire la costul capșunilor și cantitatea produsă în primii ani de recoltă, pentru ca GT „Neceaev Valeriu Boris” să poată solicita încasare a venitului ratat. În acest sens, intimatul nu a dovedit incontestabil că cultivarea căpșunilor pe terenul cu suprafața de 2 ha în condiții normale pe parcursul a trei ani, ar duce la obținerea unui venit în sumă de 6 300 000 lei, or, la caz, intimatul urma să dovedească prin probe pertinente și admisibile posibilitatea obiectivă, reală și nu închipuită, a obținerii unor venituri de pe acest teren, cât și comportamentul ilicit din partea autorului ilicit.

Or, la înaintarea pretențiilor cu privire la încasarea venitului ratat, sarcina probațiunii existenței, precum și mărimii venitului ratat, revine creditorului, care trebuie să demonstreze că ar fi putut și ar fi trebuit să obțină anumite venituri, în consecință însă, probe în acest sens instanței nu au fost prezentate.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de apel a examinat insuficient circumstanțele pricinii, nu a supus examinării depline cumulul circumstanțelor importante pentru soluționarea pricinii, iar conținutul deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017 nu reflectă motivarea desfășurată a concluziilor instanței în ceea ce privește respingerea tuturor argumentelor invocate în apelul declarat de SRL „Agrodor CV”.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, referindu-se doar la susținerile intimei Valentina Popa și probelor prezentate de ultima, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

Astfel, instanța de apel la rejudecarea cauzei, urmează a lua în considerare circumstanțele expuse supra, după caz a verifica suplimentar probele prezentate și a le supune aprecierii, or, cele descrise cert indică la examinarea superficială a cauzei, aprecierea arbitrară a suportului probatoriu, deoarece prezintă relevanță și folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestui și care presupune în sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe, pertinente și concludente a situației de fapt.

Or, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în practica sa constantă subliniază rolul pe care motivarea unei hotărâri îl are pentru respectarea art. 6 § 1 CEDO și arată că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanță, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de a proba sau cel puțin de a le aprecia.

În consecință, raportând circumstanțele stabilite la normele de drept procedurale enunțate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că examinarea pricinii în ordine de apel a avut loc în mod arbitrar, incomplet, deoarece soluția instanței de apel, nu întrunește condițiile unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de avocatul Igor Ciuru, în interesele SRL „Amonti-Agro” și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, intervenienților principali, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu argumentele părților, circumstanțele pricinii, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu răspundere limitată „Agrodor CV”, reprezentată de avocatul Ion Căpățînă.

Se casează integral decizia din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gospodăria Țărănească „Neceaev Valeriu Boris” împotriva Societății cu răspundere limitată „Agrodor CV” cu privire la repararea prejudiciului material, încasarea venitului ratat și a cheltuielilor de judecată, și la cererea reconvențională depusă de Societatea cu răspundere limitată „Agrodor CV” împotriva Gospodăriei Țărănești „Neceaev Valeriu Boris” cu privire la

încasarea datoriei contractuale, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru